

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrivm Miracvlorvm Et Historiarvm Memorabilivm Lib. XII

Caesarius <Heisterbacensis>

Antverpiae, 1605

De Godescalco vsurario, qui sedem igneam sibi in poenis praeparatam
vidit, cap. 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-13177

fuit, imò dolori dolor additus, mortē ei potius accēleravit. Voluit cum Dominus, vt spero, punire in præfenti, ne puniret in futuro. Ecce iste villicus cecidit, & non surrexit. Si non cecidisset, nequaquam damnatus fuisset. APOLLONIVS: Ex huius pœna perpendo, quàm periculosum fit in mortali manere peccato. CÆSARIVS: Scias non solum esse periculosum, sed & damnosum: periculosum est, quia sicut febris acuta se habet ad mortem, ita mortale peccatum ad gehennam: Damnosum autem, quia quicquid interim peccator boni facit, totum perdit; nihil inde æternæ mercedis consequitur. APOLLONIVS: Quæro etiam, vtrum casus fit ex culpa hominis peccantis, vel ex occasione gratiæ recedentis? CÆSARIVS: Nequaquam homini subtrahitur gratia, nisi prius præcedat culpa, alioquin meritò refunderetur peccatum in auctorem gratiæ Deum. APOLLONIVS: Placet quòd dicis. CÆSARIVS: Delecta te audire adhuc de alio quodam misero, qui propter suam culpam pœnam in gehenna sibi preparatam vidit, atque ab inferis rediens, pœnitere contempsit? APOLLONIVS: Etiam.

CAPVT VII.

CÆSARIVS.

EO tempore, quo magister Ioannes Xantensis Scholasticus, & magister Oliuerus Coloniensis Scholasticus, crucem contra Saracenos prædicarent in diœcesi Traiectensi, sicut retulit supradictus Bernardus, qui tunc temporis collega fuit eiusdem Oliueri, & cooperator in prædicatione: erat ibi quidam rusticus, si bene memini, nomine Godeslaeus, opere vsurarius. Iste cū cæteris, non ex deuotione, vt postea patuit, sed ex circumstantium importuna admonitione, crucē suscepit. Cū dispensatores, ex mādato Innocēti Pape, pecuniā redēptionis colligerent à senibus, pauperibus & infirmis; idem vsurarius se pauperem mentiens, cuidam dispensatori circa summā quinque talentorū dedit, taliq; dolo sacerdotem circumuenit. Testati sunt postea vicini eius, quòd dedisse potuisset quadraginta marcas, nec tamen exhæredasset liberos suos,

LIBER SECVNDVS.

67

suos, quod ipse pratēdebat. Deus autem, qui falli non potuit, eius fallaciā postea terribiliter cōclūsit. Sedebat miser in tabernis Deū prouocās, eiusq; peregrinis exprobrās in hunc modū; Vos stolidi mare trāsibitis, substantiam vestram expendetis, vitam vestram multis periculis exponetis: Ego verò cum vxore & liberis meis domi residens, propter quinque marcas, quibus redemi crucem meam, similem vobis habebō mercedem. Sed iustus Dominus, vt palām ostenderet quantum placeret labor & expensā peregrinantium, & quantum eius oculis displiceret dolus ac blasphemia detrahentis, hominē miserrimum tradidit Satanae, vt disceret nō blasphemare. Nocte quadam dormiente eo cum vxore sua in proprio molendino domui suae cōtiguo, motū quasi rotæ molentis audiuit, vocansq; puerū dixit ei: Quis admisit molēdinū? vade vide quis sit ibi. Iuit puer & rediit; nimio enim horrore perculsus, procedere non potuit. Cui dominus: Dic, quis est ibi? respōdit: Tātus horror ad ostiū molendini me inuasit, vt cōpellerer redire. Et ille: Etiam si diabolus ibi sit, ego vadā & videbo. Iniectaque toga scapulis, eo quod nudus esset, ad molendinū venit, ostiū aperuit, introspectit, in quo horrendā visionē vidit. Stabant ibi duo equi nigerrimi, & vir quidam deformis eiusdē coloris iuxta equos, qui dicebat ad rusticū. Festina, ascēde equū istum, quia propter te adductus est. Expalluit ille, & contremuit, quia iubentis vocem minū libenter audiuit. Cūq; ad talem obediētā imparatus esset, iteratō clamat diabolus: Quid tardas? projice vestem, & veni, erat autē crux, quā susceperat, eidē vesti assuta. Quid plura? virtutem diabolicæ vocis per desperationem in corde suo sentiens, & iam resistere non valens, vestem rejecit, in molendinum intrauit, equum, imò diabolum, ascendit: ascendit & diabolus equum alterum, & sub multa celeritate simul deducti sunt ad diuersa loca penarū, in quibus homo miser patrem & matrē miserabiliter vidit, aliosq; plurimos, quos defunctos ignorauit. Vidit ibi etiam quēdam honestum militē nuper mortuum, Helyā nomine, de Rinigen,
burga-

burgrauium in castro Hurst, vacce furenti insidentem
 aduerso corpore, ita vt dorsum haberet ad cornua
 vacca, qua huc illucque discurrebat, & cerebris
 ictibus dorsum militis cruentabat: cui cum vsura-
 rius diceret, domine quare sustinetis tantam pœnam?
 Respondit: Vaccam istam rapui sine misericordia cui-
 dam viduæ, & ideo sine misericordia oportet me ab
 illa pœnam hanc sustinere. Ostensa est ei in eisdem lo-
 cis ignea sedes, in qua nulla potuit esse quies, sed sel-
 sio pœnalis, & pœna interminabilis, dictumque est ei:
 Modò reuerteris in domum tuam, post tres autē dies
 exuto corpore, reuerteris in locū tuum, & mercedem
 tuam accipies in sede ista. Mox a dæmone reductus, &
 in molendino depositus, penè exanimis relictus est.
 Inuentus ibi ab vxore & familia, atque in lectum de-
 portatus, cum requireretur vbi esset, vel vnde venis-
 set, respondit: Ad loca infernalìa ductus fui, & hæc
 atque hæc ibidem vidi: ostendit mihi in eisdem locis
 ductor meus sedem vnā, & dixit, quia mihi foret
 præparata, & quia post tres dies recepturus essem
 mercedem meam in ea. Vocatus est sub celeritate sa-
 cerdos, rogatus ab vxore, vt pusillanimum conforta-
 ret, desperatum erigeret, & ad ea, quæ sunt salutis,
 hortaretur: quem cum sacerdos moneret, vt contri-
 tionem haberet de peccatis suis, & vt puram faceret
 confessionem, dicens, neminem debere de Dei mise-
 ricordia desperare, respondit: Quid profunt verba
 ista: non possum conteri, superfluum iudico confiteri,
 quod de me dispositum est, necesse est impleri: sedes
 mea parata est, post tertium diem illuc veniam, &
 secundum quod gessi, in ea recipiam. Sicque sine con-
 tritione, sine confessione, sine viatico & sacra vnctio-
 ne, tertio die defunctus, in inferno sepultus est. Sacer-
 dos verò cum ecclesiasticam ei negaret sepulturam,
 ab vxore eius corruptus, in cœmiterio sepultus est;
 propter quod postea in Synodo Traiectensi accusa-
 tus, pœna, nescio qua, mulctatus est. Vix sunt tres an-
 ni elapsi, ex quo ista configerunt. Ecce iste superior
 cecidit, & minimè surrexit. APOLLONIUS: Videtur mihi ali-

hi ali-

hi aliquid habere significationis, quòd in vacca inquieta pœnam suam miles recepit; vsurarius verò in sede, quæ signum est quietis & stabilitatis. CÆSARIVS: Deus secundum qualitatem & modum peccati, ipsum punit peccatum. Miles iste, quia vaccam rapuit, in vacca peccatum luit. Hęc de qualitate. Vacca propter pascua per diuersa prata discurret, & assidua præcisione recrescentia gramina depascit. Vacca, ipsa sua inquietudine & depastione, nobiles & aduocatos temporis nostri designat, qui domos & agros subditorum hospitando depascunt, & per assiduas exactiones, quas in illos faciunt, in substantia recrescere non sinunt. Isti prædonibus in pœnis similabuntur, & sicut modò alios agitant, ita ipsi cum prædicto milite exagitabuntur. hæc de modo dicta sint. Usurarius verò, quia domi quietè residens, pecuniam suam ad vsuram dedit, in inferno sedem igneam recepit. Bene autem eadem sedes ignea fuit, quia sicut ignis stipulam, ita vsura pauperum deuorat substantiam.

CAPVT VIII:

APOLLONIVS:

VIDETVR mihi vsura peccatum esse multum graue, & ad emendandum difficile. CÆSARIVS: Iustè moueris. Non est aliquod peccatum, quod non quandoque quiescat, vsura verò nunquam à peccato cessat; dormiēte domino suo, ipsa non dormit, sed semper crescit & ascendit. Difficilis est ad emendandum, quia Deus non dimittit reatum, nisi restituatur ablatum, fornicator, adulter, homicida, perjurus, blasphemus, mox vt de peccatis suis contemuntur, indulgentiam à Deo consequuntur; vsurarius verò, licet de peccatis suis doleat, tamen quamdiu vsuram tenet, cum possit restituere, nihil consequitur indulgentiæ. APOLLONIVS: Quid si iam vsuram consumpsit, vel liberis distribuit, nil habes præter possessiones iustas? CÆSARIVS: Illas debet vendere & rapinam reddere. APOLLONIVS: Quia Episcopi, qui sunt ecclesiarum Prælati & speculatores, vsurariis communicant, & ad sepulturam Christianam recipiunt,

E

idcirco